

Sahte Sevgi Basan Kalpazan 11

– SönmezKORKMAZ · 25 Mayıs 2026

Teftişin İlk Günü

Necati Ayvazoğlu Şubesi, sabah kapısını teftiş kokusuyla açtı.

Banka şubelerinde böyle sabahlar olurdu. Personel bunu kapıdan giren müşteriden önce duyardı.

Masalar daha düzgün silinir, dosyalar daha dik durur, çay bardakları lavabonun kenarında unutulmazdı.

Bilgisayar ekranları gereğinden fazla ciddi görünür, Klavyelerin sesi bile kendini kısar, ekranlar daha masum görünmeye çalışırdı.

Müdür Necati Ayvazoğlu saat dokuzu yirmi geçe odasından çıktı. Kravatını düzeltti, personele kısa kısa baktı. Bakışı onları tek tek değil, topluca sayıyordu. Şube teftiş nedeniyle on birde açılacaktı. O zamana kadar her şey olağan akışa uyum sağlardı.

“Aysun Hanım, şikâyet dosyasının çıktıları hazır mı?”

Aysun Hanım başını kaldırdı.

“Hazır müdürüm.”

“Berke Bey, son üç aylık işlem gecikmeleri?”

“Masamda müdürüm.”

“Semra Hanım, müşteri itiraz kayıtları?”

“Dosyaladım Necati Bey.”

Necati Bey’in gözü Mustafa’ya kaydı.

“Mustafa Bey, siz de destek evraklarını hazır tutun.”

Mustafa Bey yalnızca başını salladı. Şubede az konuşanların sessizliği iki türlü okunurdu. Ya korkudan susarlardı ya da kimlerin neyi sakladığını bildiklerinden.

Saat dokuzu otuz sekiz geçe Ahmet Müfit Bey şubeye girdi.

Acele etmedi. Kapıdan girerken sanki yalnız şubeye değil, herkesin gününe bir ölçü getirmiş gibi yürüdü.

Lacivert takım elbisesi ütülü, ayakkabıları parlak, yüzü kontrollüydü. İnsanlara yakın durmayı bilen ama kimseyle aynı seviyeye inmeyen erkeklerin yüzü.

Necati Ayvazoğlu Müfettişi hemen karşıladı.

“Hoş geldiniz Ahmet Bey.”

“Hoş bulduk Necati Bey. Allah kolaylık versin.”

Sonra personele döndü. Bu dönüşü bilerek yavaş yaptı; herkes kendisine ayrı ayrı bakıldığını sansın istedi.

“Güzel arkadaşlar,” dedi. “Bugün burada kimseyi yıpratmaya gelmedik. Denetim dediğimiz şey, kurumun vicdanını diri tutma işidir.”

Şubede küçük bir gevşeme oldu. Aysun Hanım göz ucuyla ona baktı. Berke Bey omuzlarını biraz indirdi.

Semra Hanım kalemini elinde çevirmeyi bıraktı. Mustafa Bey'in yüzü değişmedi.

Ahmet Müfit Bey devam etti:

"Para müşterinin kasadan çektiği şeydir; güven ise bankadan yanında götürdüğü görünmeyen emanettir. Biz o emanete sahip çıkmak zorundayız."

Cümle temizdi. Şubenin sabah havasına iyi yerleşti.

Aysun Hanım'a yaklaştı.

"Siz Aysun Hanım olmalısınız."

"Evet Ahmet Bey."

"Dosyanızı gördüm. Kurum içinde aksaklığı fark eden insan değerlidir. Elbette önemli olan, fark ettiğimiz şeyi kırmadan, dökmeden doğru zemine taşımaktır."

Aysun Hanım'ın yüzünde kısa bir tereddüt belirdi. Kendisine teşekkür mü edilmişti, yoksa uyarı mı verilmişti, hemen ayıramadı.

"Ben sadece gördüğümü bildirmek istedim," dedi.

"En doğrusunu yapmışsınız. Bir kurumda gözünü kapatan değil, gördüğünü usulünce söyleyen insan kıymetlidir."

Aysun Hanım teşekkür etti ama bu kez tamamen rahatlamadı.

Ahmet Müfit Bey Berke Bey'e döndü.

"Berke Bey, yoğunluk sizi yormuş galiba."

Berke Bey gülümsedi.

"Şube temposu Ahmet Bey."

"Tempo iyidir. Yeter ki insanın nefesini çalmasın. Çalışan, yalnız işlem yapan el değil; kurumun nabzıdır."

Berke Bey başını salladı. Böyle cümleler yorgun insanlara iyi gelirdi. Yorgunluklarına anlam verilince, birkaç gün daha aynı yükü taşımaya razı olurlardı.

Sonra Semra Hanım'a geçti.

Semra Hanım on iki yıldır bu şubedeydi. Şubenin eskisi sayılırdı ama eskimiş görünmüyordu. Bakımlıydı. Duruşunda, yıllardır aynı masada oturup da kendini bankanın demirbaşına çevirmemiş kadınların inadı vardı. Güzel olduğunu biliyor, bunu yüksek sesle söylemeye gerek duymuyordu.

Ahmet Müfit Bey bunu hemen fark etti.

"Siz de Semra Hanım olmalısınız."

"Evet."

"Şubede uzun emeğiniz varmış. On iki yıl kolay değil."

"Kolay değildi zaten," dedi Semra Hanım. Sesi yumuşaktı ama cümle yumuşak değildi.

Ahmet Müfit Bey gülümsedi.

"İnsanlar çalıştıkları yeri yalnız dosyalarla değil, dayanıklılıklarıyla da ayakta tutar. Sizde o hâl var."

Semra Hanım gözlüğünün ardından ona baktı.

"İlk kez biri dayanıklılığı bu kadar veciz anlattı " dedi.

Bu karşılık Ahmet Müfit Bey'in hoşuna gitti. Semra Hanım yalnız dinlemiyor, cümlenin değerini tartıyordu. Böyle kadınlar tehlikeliydi; ama değerli bilgiler çoğu kez tehlikeli insanların yakınında dururdu.

Mustafa Bey'e döndü.

"Siz Mustafa Bey."

"Evet."

"Pek konuşmuyorsunuz galiba."

"Gerekirse konuşurum Ahmet Bey."

Necati Bey'in yüzü sertleşti. Ahmet Müfit Bey bunu gördü, görmemiş gibi yaptı.

"Güzel," dedi. "Bankacılıkta sözün de imza gibi ağırlığı vardır. Herkes çok konuşur; mühim olan, gerektiğinde doğru cümleyi atabilmektir."

Mustafa Bey cevap vermedi. Ahmet Müfit Bey onun suskunluğunu zihninde küçük bir kutuya koydu. Açılması gerekebilirdi.

Teftiş masası hazırlandı. Dosyalar açıldı. Müşteri itirazları, işlem gecikmeleri, tahsilat kayıtları, masraf iade listeleri, kasa mutabakatları, şikâyet dilekçesi.

Ahmet Müfit Bey ilk saatlerde acele etmedi. Dosyaları hızlı okuyup hemen sonuca varan müfettişlerden değildi. Önce odadaki korkunun yönünü tartardı. Kim hangi dosyaya bakıldığında başını eğiyor, kim telefonunu ters çeviriyor, kim gereksiz yere su içiyor, kim masasına fazla kapanıyor; bunlar evraktan önce okunurdu.

Aysun Hanım'ın resmi şikâyeti dosyanın içindeydi. Tek resmi şikâyet oydu. Diğer personeldekiler sözlü huzursuzluk notlarıydı; "fazla baskı", "iş yükü", "onay gecikmeleri", "sonradan düzeltilen evraklar" gibi yumuşatılmış ifadeler.

Yumuşatılmış ifade, bankacılıkta çoğu kez korkunun kravat takmış hâliydi.

Ahmet Müfit Bey Aysun'un dilekçesini okudu. Dili düzgün, kısa, ölçülüydü. Fazla duygu yoktu. Bu tür dilekçeler ciddiye alınır. Kızgınlıkla yazılmış dilekçe kendini ele verirdi; Aysun Hanım'ınki bekletilmiş bir vicdanla yada korkunun koruyula yazılmıştı.

Necati Ayvazoğlu kapısında bekliyordu. Müdürler teftiş sırasında iki şey isterdi: Müfettişin personelle fazla konuşmaması ve dosyaların fazla derine inilmeden kapanması.

Ahmet Müfit Bey ilk farkı masraf iade listesinde gördü. Sonra tahsilat zamanlarında. Sonra aynı müşterilerin adlarının, küçük küçük farklı işlemlerde dönüp durduğunu fark etti. Çok büyük bir şey yoktu ilk bakışta. Büyük şeyler zaten saklanmazdı; bölünürdü.

Küçük tutarlar. Kısa gecikmeler. Sonradan düzeltilmiş açıklamalar. Birbirine benzeyen para hareketleri. Sahtecilik kaba yapılıncı yakalanırdı. İnce yapılıncı alışkanlık gibi görünürdü.

Aysun Hanım dosya getirmek için yanına geldiğinde Ahmet Müfit Bey başını kaldırdı.

"Bu listeyi siz mi çıkardınız?"

"Evet."

"Neden özellikle bunu eklediniz?"

Aysun Hanım kısa bir süre Necati Bey'in odasına baktı. Sonra daha alçak sesle konuştu.

"Bazı işlemler aynı gün kapanması gerekirken ertesi güne kalıyor. Sonra açıklama değişiyor. Bana birkaç kez 'şu evrakı böyle düzenle' dendi. Ben de yaptım. Ama sonra aynı şey tekrar etmeye başladı."

“Kim dedi?”

Aysun Hanım sustu.

Ahmet Müfit Bey sesini yumuşattı.

“Korkmayın. Bir şeyi söylemek, her zaman birini suçlamak değildir. Çalıştığı kurumu korumaktır.”

Bu cümle Aysun’u azıcık açtı.

“Müdür bey istedi. Mustafa Bey de bazı evrakları getirip götürdü. Ben hepsini bilmiyorum. Ama doğru olmadığını düşündüm.”

“Resmî şikâyetiniz bu yüzden mi?”

“Evet.”

Ahmet Müfit Bey başını salladı.

“Dikkatinizi not ettim.”

Aysun Hanım masasına döndü. Ahmet Müfit Bey onun ardından baktı. Şikâyet eden çalışan iki işe yarardı: dosyayı açar, sonra gerekirse dosyanın içinde sıkıştırılırdı. Aysun Hanım henüz hangisi olacağını bilmiyordu.

Öğleye doğru Necati Ayvazoğlu onu odasına davet etti.

“Bir kahve içelim Ahmet Bey.”

“Olur.”

Müdür odasının kapısı kapanınca şubenin sesi dışarıda kaldı. Necati Bey perdeyi biraz çekti. Ahmet Müfit Bey bunu fark etti. Perdeyi gereğinden fazla çeken müdürün, içeride ışığa dayanacak sözü az olurdu.

Necati Bey kahveler gelmeden konuştu.

“Aysun Hanım biraz hassastır Ahmet Bey. İşleri büyütür. Şube temposunu bilirsiniz.”

Ahmet Müfit Bey gözlüğünü çıkardı, masaya koydu.

“Hassas personel kötü değildir Necati Bey. Kötü olan, hassas personelin kendini savcı sanmasıdır.”

Necati Bey rahatladı.

“Tam da onu söylüyorum.”

“Fakat onu o noktaya getiren şey de yönetimdir.”

Necati Bey’in yüzü tekrar kapandı.

Ahmet Müfit Bey sandalyesine yaslandı.

“Personel sevildiğini hissedecek Necati Bey; ama başını kaldıracak kadar değil. Sevgi, yönetimde ölçsüz verilirse hak zannı doğurur.”

Necati Bey dikkatle dinledi.

“Ben sert davranıyorum diye yazmışlar.”

“Sertlik başka, kontrol başka. Siz kontrolü kaybetmişsiniz.”

Bu kez Necati Bey’in boğazı kurudu.

Kahveler geldi. Getiren Semra Hanım’dı. Fincanları masaya bıraktı. Ahmet Müfit Bey ona bakarken sesini yeniden ılttı.

“Teşekkür ederim Semra Hanım. Sizin elinizden kahve de başka görüldü.”

Semra Hanım hafifçe gülümsedi.

“Afiyet olsun Ahmet Bey.”

Kapı kapanmadan önce gözleri kısa bir an Ahmet Müfit Bey’in masaya yaydığı evraklara kaydı. Ahmet bunu fark etti. Semra sadece güzel değildi; görüyordu da.

Kapı kapanınca odanın havası tekrar değişti.

Ahmet Müfit Bey kahvesini karıştırmadı. Fincanın kenarına baktı.

“Necati Bey,” dedi, “ben çocuk değilim.”

Necati Ayvazoğlu dondu.

“Anlamadım.”

“Anladınız.”

Masanın üstüne üç belge koydu. Tahsilat listesi, masraf iade çıktısı, geriye dönük açıklama değişikliği.

“Bunlar şube yoğunluğu değil. Bunlar alışkanlık. Üstelik kötü işçilik.”

Necati Bey’in yüzündeki kan çekildi.

“Ahmet Bey, bazı şeyler operasyon hatası gibi görünüyor olabilir ama...”

“Operasyon hatası bir kez olur. İki kez olur. Aynı isimler, aynı saat aralıkları, aynı düzeltme notlarıyla olursa adına hata denmez.”

Necati Bey eliyle kravatını gevşetmek istedi, vazgeçti.

“Bunlar büyütülecek şeyler değil.”

Ahmet Müfit Bey hafifçe eğildi.

“Büyüklüğüne ben karar veririm.”

Oda sessizleşti.

Bu sessizlikte dışarıdaki klavye sesleri bile uzak bir yağmur gibi duyuldu.

Ahmet Müfit Bey devam etti:

“Mustafa Bey’in adı çok dolaşüyor. Aysun Hanım evrak düzenlemiş ama işin tamamını bilmiyor. Semra Hanım bazı şeyleri görmüş, konuşmamış. Berke Bey yoğunlukta ezilmiş. Siz de bütün bunların üstünde oturmuşsunuz.”

Necati Bey’in gözleri daraldı.

“Beni suçluyor musunuz?”

“Hayır,” dedi Ahmet Müfit Bey. “Henüz sınıflandırıyorum.”

Bu cümleyi bilerek seçmişti. Suçlamak erken olurdu. Sınıflandırmak daha korkutucuydu. İnsan, dolabın hangi rafına konulacağını bilmediği dosyadan korkardı.

Necati Bey koltuğunda geriye yaslandı.

“Ahmet Bey, sizin tecrübenize saygım var. Bu iş rapora nasıl yansır?”

İşte beklenen cümle.

Ahmet Müfit Bey kahvesinden küçük bir yudum aldı.

“Rapor gördüğünü yazar Necati Bey. Ama görmenin de bir üslubu vardır.”

Necati Bey sustu.

“Bazı kusurlar personel koordinasyonu diye yazılır. Bazıları süreç aksaklığı. Bazıları yönetim zafiyeti.

Bazıları ise doğrudan görevi kötüye kullanma olarak gider.”

Necati Bey’in eli masanın üzerinde kıpırdadı.

“Ben bu kuruma yıllarımı verdim.”

“Yıllar, dosyada indirim sebebi değildir. Ama doğru zeminde konuşulursa tecrübe sayılabilir.”

Necati Bey onun yüzüne baktı. Ahmet Müfit Bey’in gözlerinde açık teklif yoktu. Açık teklif acemilerin işiydi. Usta adam, karşısındakine kendi ihtiyacını söylettirirdi.

Necati Bey alçak sesle konuştu.

“Bu işin doğru zemini nedir?”

Ahmet Müfit Bey fincanı tabağına bıraktı.

“Önce şubeyi kontrol altına alacaksınız. Aysun Hanım’ın dikkati dağıtılabilecek. Mustafa Bey’in ağzı sıkı tutulacak. Semra Hanım’a saygı gösterilecek; o saygıyla susar. Berke Bey’in yorgunluğu da yönetilecek. Sonra dosyadaki görüntüyü temizleyeceğiz.”

“Temizlemek?”

“Dağıtmak diyelim. Bazı şeyler tek noktada durursa suç olur. Süreç içine yayılırsa kusur olur.”

Necati Bey başını salladı.

“Anlıyorum.”

Ahmet Müfit Bey gülümsedi.

“Anlamanız iyi. Bankacılıkta her açık para değildir Necati Bey. Açık, bazen insanın kendisidir.”

Bu cümle Necati’nin içine kadar işledi.

O sırada Ahmet Müfit Bey’in telefonu titredi. Ekranı bakmadı. Ama kimden geldiğini tahmin etti.

Nesrin. O eski dosya. O eski sızı. Telefon bir kez daha titredi. Necati Bey göz ucuyla baktı ama sormadı.

Ahmet Müfit Bey telefonu ters çevirdi. Sonra dosyalara döndü.

“Nerede kalmıştık?”

Necati Bey kısık sesle cevap verdi.

“Görüntüyü temizliyorduk.”

Ahmet Müfit Bey başını salladı.

“Hayır Necati Bey. Görüntüyü değil. Riski.”

Müdür odasından çıktıklarında Ahmet Müfit Bey’in yüzünde yine sıcak bir ifade vardı. Personelin arasına döndü.

“Arkadaşlar,” dedi, “bazı evrakları yeniden inceleyeceğiz. Kimse tedirgin olmasın. Hepimizin amacı aynı. Kurumu yıpratmadan doğruyu bulmak.”

Semra Hanım ona baktı. Bu kez bakışında az önceki gülümsemeden başka bir şey vardı. Sanki bu adamın cümlelerinin bir yüzü personel salonuna, öteki yüzü müdür odasına bakıyor diye düşünmüştü.

Ahmet Müfit Bey bunu sezdi. Semra Hanım’ın masasının yanından geçerken biraz eğildi.

“Semra Hanım,” dedi, “sizinle ayrıca konuşmak isterim. On iki yılın hafızası dosyalardan daha çok şey söyler.”

Semra Hanım kalemını masaya bıraktı.

“Ne zaman isterseniz Ahmet Bey.”

Bu cevapta çekingenlik yoktu. Ahmet Müfit Bey bunu da not etti.

Teftiş öğleden sonra devam etti. Evraklar açıldı, rakamlar yan yana geldi, küçük farklar birbirine bağlandı. Ahmet Müfit Bey her baktığı yerde Necati'nin biraz daha eline düştüğünü gördü. İçinde hoş bir memnuniyet kabardı. Adalet duygusu değildi bu. Kâr duygusuydu. İyi bir kalpazan, sahte parayı basarken yakalanmayan değil; aynı zamanda başkasının sahtesini yakalayıp kendi kasasına çevirebilen adamdı.

Akşamüstü şubeden çıkarken Necati Ayvazoğlu onu kapıya kadar uğurladı.

“Yarın devam ederiz Ahmet Bey.”

“Ederiz Necati Bey.”

“Dosya hakkında...”

Ahmet Müfit Bey onun sözünü kesti.

“Her dosyanın bir ağırlığı vardır. Yarın tartarız.”

Şubeden çıktığında hava kararmaya yakındı. Telefonunu açtı.

Nesrin'den üç mesaj vardı.

Sonuncusunda şöyle yazıyordu:

“Bu kez beni eski cümlelerinle susturamayacaksınız.”

Ahmet Müfit Bey mesajı okudu. Sonra cebine koydu.

Bir yanda Necati'nin açığı. Bir yanda Semra'nın bakışı. Bir yanda Nesrin'in inadı.

Günün sonunda hepsi aynı yere yazılıyordu:

Karşılık hanesine.